

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA NUOTOLINIO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-12-~~22~~ Nr. TP-10

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. gruodžio 14 d. 13 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – EKG, Taryba) pirmininkė doc. dr. Dalia Urbanavičienė, EKG nariai - Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Drobėlienė, Vilma Griškevičienė, Virginijus Jocys, dr. Petras Kalnius, Vaida Kasparavičienė, Kristina Kuprytė, Zita Mackevičienė, prof. dr. Lina Petrošienė, Jonas Rudzinskas, doc. dr. Dalia Senvaitytė, dr. Loreta Sungailienė, Juozas Šorys, Jonas Vaiškūnas, prof. dr. Daiva Vyčinienė, dr. Rūta Žarskienė; EKG specialistai – dr. Jolita Eidikonienė, dr. Regina Mikštaitė-Čičiurkienė, Jūratė Pancerova, Valia Skrodenienė, Asta Žernienė, Ugnė Žemaitytė, dr. Audronė Daraškevičienė; svečiai – Zigmas Kalesinskas (Suvalkijos (Sūduvos) tarybos narys), Gintaras Skamaročius (Suvalkijos (Sūduvos) tarybos narys), Valentinas (Suvalkijos (Sūduvos) tarybos narys), dr. Vytautas Tumėnas (Lietuvos istorijos instituto etnologas, Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos pirmininkas).

Darbotvarkė:

1. Dėl siūlymų rengiamam Kultūros centrų įstatymo tobulinimo projektui – dėl etninės kultūros centrų tinklo įteisinimo (20 min.);
2. Dėl Sūduvos metų įgyvendinimo (20 min.);
3. Dėl Tarybos 2022 m. veiksmų plano projekto (30 min.);
4. Dėl Tarybos iniciatyva atliktų tyrimų pateikimo EKG svetainėje (15 min.);
5. Dėl etnografinio regiono Mokytojo garbės ženklo steigimo (15 min.);
6. Dėl kreipimosi į LR Prezidentūrą ir LR kultūros ministeriją dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureato diplomo ir ženklo įteikiamo kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis (15 min.);
7. Kiti klausimai.

D. Urbanavičienė pristatė posėdžio darbotvarkę, pasiūlė prie kitų klausimų aptarti atnaujinamą ir ruošiamą spaudai Lietuvos etnografinių regionų žemėlapi. Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

1. SVARSTYTA. Siūlymai rengiamam Kultūros centrų įstatymo tobulinimo projektui.

V. Griškevičienė informavo, kad šiuo metu KM suformuota darbo grupė rengia visiškai naujos redakcijos Kultūros centrų įstatymo projektą. Ji pasiūlė aptarti, ką būtų galima padaryti, kad toje struktūroje ne tik atsirastų vietos etninės kultūros centrams, bet ir būtų sukurta jų sistema. Įstatymo projektą planuojama pavišinti vasario mėnesį. Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas kaip ir sudaro tam prielaidas, tačiau V. Griškevičienės nuomone, būtina EKGT vardu pateikti siūlymą Kultūros ministerijai ir Seimui dėl etninės kultūros centrų tinklo įteisinimo KC įstatyme. Etninės kultūros padėtis kasmet vis blogėja, pastaruosius keletą metų net stebėseną nebevykdoma nuosekliai.

D. Urbanavičienė pritarė siūlymui kreiptis į KM. Ji priminė, kad Nepriklausomybės pradžioje visoje Lietuvoje etninės kultūros centrų buvo daug, dabar likę vos keli – reikėtų pasitikslinti jų skaičių kartu su LNK. Gal didesnis tikslumas atsiras ir išplatinus savivaldybėms, regioninėms taryboms stebėsenos lentelę.

O. Drobėlienė paklausė, ką konkrečiai reikėtų įtvirtinti įstatyme.

V. Griškevičienės teigimu, reikėtų įtvirtinti KC įstatyme nuostatą, kad savivaldybėje turi būti toks centras. Dabartiniuose kultūros centruose, kurie užsiima daugybe veiklų, jos nuomone, etninė kultūra užima menką vietą. Ji pasiūlė apie tai diskutuoti ir su Seimo Valstybės valdymo ir savivaldos komitetu.

V. Jocy suabejojo, ar neužtektų kultūros centrams priskirti etninės kultūros globos funkciją. Atskirų etninės kultūros centrų kūrimas galėtų būti pasirenkamas dalykas, atsižvelgiant į tai, ar yra specialistų bei kitos galimybės.

D. Urbanavičienė sutiko, kad kultūros centrams turėtų būti priskirta etninės kultūros globos funkcija. Visgi jos nuomone, iškyla grėsmė, kad čia gali atsitikti kaip su etninės kultūros integravimu mokykloje – realybėje tokia integracija vyksta tik formaliai. Jos nuomone, verta palaikyti egzistuojančių etninės kultūros centrų išsaugojimo idėją. Juolab, kad šie centrai užsiima ne tik kultūrine, bet ir šviečiamąja veikla. Ji pasiūlė gerai apsvarsčius parengti raštą sausio mėnesį.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad kol kas svarstoma Kultūros centrų įstatyme įtvirtinti daugiafunkcinius ir specializuotus centrus. Tačiau tai nereiškia, kad privaloma steigti ir išlaikyti etninės kultūros centrus.

D. Urbanavičienė pasiūlė sudaryti darbo grupę, kuri parengtų raštą ir pradėtų darbą su KM bei komitetais Seime. Į darbo grupę ji pakvietė įsitraukti žmones iš kultūros centrų ir juos kuruojančių įstaigų.

N. Balčiūnienė padėkojo V. Griškevičienei už pasiūlymą ir jam pritarė.

L. Sungailienė pastebėjo, kad etninės kultūros centrai turi įvairius pavadinimus: pavyzdžiui, tradicinių amatų ir etnokultūros centras, etninės kultūros ir tradicinių amatų centras, etninės kultūros

ir amatų centras, etnokultūros ir informacijos centras, senųjų kaimo tradicijų kultūros centras ir pan. Jos nuomone, visus šiuos centrus tikrai būtina susižiūrėti prieš teikiant pastabas.

NUTARTA:

1. Sudaryti darbo grupę dėl etninės kultūros centrų tinklo kūrimo; į ją įtraukti kultūros centrų atstovus ir kitus suinteresuotus EKGTT narius;
2. Įpareigoti darbo grupę per sausio mėnesį parengti raštą Kultūros ministerijai dėl etninės kultūros centrų sistemos įtvirtinimo rengiamame Kultūros centrų įstatyme.

2. SVARSTYTA. Sūduvos metų įgyvendinimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad 2021 m. gruodžio 1 d. Vyriausybė patvirtino Sūduvos metų minėjimo priemonių planą, kuriame numatyta nemažai priemonių, į kurias įtraukta EKGTT. Vienos iš svarbiausių priemonių – Sūduvos metų atidarymo ir uždarymo renginiai. EKGTT iniciatyva Sūduvos metų uždarymo renginys Seime bus skirtas ir J. Basanavičiaus premijos 30-mečio paminėjimui. Dar vienas svarbus EKGTT darbas – Sūduvos metų ženklo sukūrimas, ženklą galima sukurti jau ši mėnesį. Praeitą ketvirtadienį dėl ženklo sukūrimo įvyko pasitarimas, kuriame dalyvavo J. Rudzinskas, D. Urbanavičienė ir Suvalkijos (Sūduvos) tarybos atstovai Dalia Venckienė, Zigmas Kalesinskas, Valentinas Jazerskas, Gintaras Skamaročius.

V. Jocys paklausė, ar yra numatyta lėšų Sūduvos metų priemonių įgyvendinimui ir kas apmokės EKGTT veiklas.

D. Urbanavičienė atsakė, kad KM turi atmintiniams metams skirtų lėšų, bet jų yra nedaug, jos padalinamos visiems atmintiniams metams. Seime buvo siūlymų Sūduvos metams skirti 100 000 Eur, tačiau svarstant 2022 m. biudžetą tam nepritarė. Dėl EKGTT darbų: ženklo sukūrimui reikia nedaug lėšų, jų pavyks rasti EKGTT resursuose; metų uždarymas vyks Seimo patalpose, tad salės nuomos ir kitų priemonių apmokėjimo nereiks.

Z. Kalesinskas informavo, kad jau susisiektas su dailininku, kūrusiu Suvalkijos (Sūduvos) regiono herbą, ir jis paruošė Sūduvos metų ženklo projektą. Jei Taryba šiam projektui pritartų, juo būtų galima naudotis.

D. Urbanavičienė pasiūlė patvirtinti jau pradėjusią Sūduvos metų klausimus spręsti darbo grupę, įtraukiant į ją kitus aktyvius Suvalkijos tarybos narius. Ji atkreipė dėmesį, kad jau dabar reikia užsakyti erdves Seime Sūduvos metų uždarymui, apgalvoti renginio strateginius klausimus ir t.t. Ji pasiūlė užsakyti erdvę Seimo II rūmų foje, kur galėtų vykti paroda. Dar vienos salės reikėtų pagrindinei renginio daliai, kurioje galėtų vykti svarbiausių Sūduvos metais priimtų rezoliucijų apibendrinimas. Galiausiai galėtų vykti koncertas, kuriame galėtų pasirodyti svarbiausi regiono ansambliai.

V. Jocyys pasiūlė klausimą pavesti darbo grupei.

N. Balčiūnienė patvirtino, kad sales reikia užsakyti jau dabar. Jos nuomone, tikrai tinkama II rūmų stiklinė erdvė, į ją patenkant nereikia leidimų. Ten gali vykti ne tik paroda, bet ir koncertas, ir rimti pokalbiai.

Z. Kalesinskas pritarė, kad renginio turinį galima detalizuoti darbo grupėje bei Sūduvos regioninės tarybos posėdyje, bet sales užsakyti reikėtų jau dabar.

N. Balčiūnienė atkreipė dėmesį, kad reikia nepamiršti, jog renginys skirtas ne tik Sūduvos metų uždarymui, bet ir J. Basanavičiaus premijos 30-mečiui.

D. Urbanavičienės nuomone, šiuo klausimu galima pasitarti prie Kultūros ministerijos suburtoje Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo taryboje, taip pat – su J. Basanavičiaus premijos laureatais.

V. Jociui paprašius, D. Urbanavičienė pristatė kitas Sūduvos metų minėjimo priemones, prie kurių įgyvendinimo turės prisidėti EKG. Ji akcentavo, kad daugelyje iš jų EKG dalyvauja kaip ekspertė, konsultantė ar globėja, o pagrindinę darbų našą apsiima kiti nurodyti dalyviai.

NUTARTA:

1. Patvirtinti darbo grupę dėl Suvalkijos (Sūduvos) metų, į ją įtraukiant Dalią Urbanavičienę, Joną Rudzinską, Rimą Vasaitienę, Dalią Venckienę, Agnę Brazaitienę, Zigmą Kalesinską, Valentiną Jazerską, Gintarą Skamaročių.

2. Pritarti parengtam Sūduvos metų ženklo projektui ir įpareigoti darbo grupę suderinti jo pirkimo bei autorinių teisių klausimus.

3. Užsakyti erdves Seime baigiamajam Sūduvos metų renginiui.

3. SVARSTYTA. Tarybos 2022 m. veiksmų plano projektas.

D. Urbanavičienė pakvietė kartu nagrinėti parengtą Tarybos 2022 m. veiksmų plano (toliau – Planas) projektą.

L. Sungailienė paklausė, ar Planą turėtų svarstyti besibaigiančios kadencijos Taryba.

N. Balčiūnienė patikino, kad tai yra normali praktika – besibaigiančios kadencijos Seimas taip pat parengia tolimesnių veiksmų plano projektą naujos kadencijos Seimui, kuris savo nuožiūra atlikęs korekcijas, jį patvirtina.

D. Urbanavičienė pristatė pirmos temos „EKG strateginis veiklos planas“ priemones: 1.1. Tarybos 2021–2023 m. strateginio veiklos plano įgyvendinimo analizė ir apibendrinimas; 1.2. Tarybos 2021–2023 m. strateginio veiklos plano ir Tarybos 2022 m. veiklos plano tvirtinimas. Antros temos „Etninės kultūros integravimas į bendrąją kultūros politiką reglamentuojančius ir kitus teisės aktus“ priemonės: 2.1. Etninės kultūros integravimo į savivaldybių veiklos planus inicijavimas,

vertinimas ir stebėseną; 2.2. Rekomendacijų savivaldybėms dėl etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo rengimas (kartu su LNK, KM, LSA pagal Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos 2020–2024 metų veiksmų planą (toliau – KP) 1.2.3 uždavinį); 2.3. Siūlymų dėl Savivaldos įstatymo pataisų poreikio teikimas (siekiant pakeisti savivaldybių funkciją dėl etninės kultūros globos iš savarankiškos į valstybės deleguotą); 2.4. Siūlymų dėl etninės kultūros integravimo į Kultūros politikos pagrindų įstatymą ir kitus bendrąją kultūros politiką reglamentuojančius teisės aktus teikimas; 2.5. Siūlymų dėl konkursinio kultūros finansavimo modelio tobulinimo rengimas ir teikimas; 2.6. Siūlymų teikimas dėl Muziejų įstatymo pataisų siekiant „gyvųjų muziejų“ statuso įteisinimo; 2.7. Siūlymų dėl atmintinų dienų statuso suteikimo tradicinėms kalendorinėms šventėms rengimas ir teikimas; 2.8. Siūlymų teikimas dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus papildymo etnokultūrinėmis profesijomis

V. Griškevičienė pastebėjo, kad antroje temoje turi tilpti visos priemonės, susijusios su siūlymais įstatymų leidėjams – čia turi būti perkeltos kai kurios priemonės iš 4-tos temos. Ji atkreipė dėmesį, kad funkcijos, kurios yra deleguojamos valstybės, savivaldybėse yra vykdomos kaip užsakymas, nes joms yra skiriami pinigai ir visa kita. Tuo tarpu etninė kultūra, kuri nėra deleguota valstybės, praktiškai palikta savieigai. Jos siūloma šios priemonės formuluotė: „Etninės kultūros integravimo į savivaldybių strateginius, veiklos ir plėtros planus inicijavimas, vertinimas ir stebėseną“. V. Griškevičienė atkreipė dėmesį į tai, kad KM jau yra sudaryta Kultūros politikos pagrindų įstatymo rengimo darbo grupė. Ji pasiūlė EKGK parašyti raštą KM siūlant savo atstovą įtraukti į šią darbo grupę. Dar ji pasiūlė į Tarybos veiklos planą įtraukti siūlymų dėl Kultūros centrų įstatymo tobulinimo teikimą.

D. Urbanavičienė pristatė siūlomas trečios temos „Su etninės kultūros plėtra susijusių atmintinų metų inicijavimas ir įgyvendinimas, svarbių datų pažymėjimo inicijavimas“ priemonės: 3.1. Siūlymų dėl Aukštaitijos, Mažosios Lietuvos ir Dzūkijos (Dainavos) atmintinų metų 2023-aisiais teikimas; 3.2. Sūduvos ir kitų su etnine kultūra susijusių atmintinų metų 2022-aisiais minėjimo priemonių įgyvendinimas, sklaida ir stebėseną; 3.3. Siūlymų dėl atmintinų metų 2024 m. teikimas; 3.4. Baltų vienybės dienos renginių organizavimo Aukštaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos, Mažosios Lietuvos ir Žemaitijos regionuose bei etninėse lietuvių žemėse koordinavimas, viešinimas.

V. Griškevičienė pasiūlė patikslinti: Seimas jau yra paskelbęs ne Mažosios Lietuvos, o Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-mečio atmintinus metus.

Aptariant 4-tos temos priemonės, V. Griškevičienė pasiūlė keisti ketvirtos temos pavadinimą į „Etninės kultūros politikos įgyvendinimas etnografiniuose regionuose“.

D. Urbanavičienė pasiūlė palikti pavadinimą „Etnografinių regionų globa“, nes šioje skiltyje liks tik diskusijos ir panašūs dalykai, perkėlus prarą priemonių į 1-ą temą. Siūlomos 4-os temos priemonės: 4.1. Diskusijų dėl etnografinių regionų heraldikos tobulinimo rengimas, siūlymų dėl

regioninės heraldikos įteisinimo teikimas; 4.2. Parengtos rekomendacijos dėl etnoregioninės tapatybės ugdymo centrų kūrimo ar stiprinimo (pagal KP plano 1.4.3 uždavinį); 4.3. Etninės kultūros reiškinų sklaidos etnografiniuose regionuose stebėseną (pagal KP plano 1.4.3 uždavinį); 4.4. Duomenų apie etnografinių regionų ypatybes suvestinės tobulinimas ir sklaidą; 4.5. Diskusijos regioninės politikos klausimu surengimas, siūlymų dėl Lietuvos Respublikos bendrojo plano dalies „Lietuvos regionai 2030“ projekto tobulinimo teikimas.

V. Griškevičienė pastebėjo, kad dar vienos atskiros diskusijos dėl Mažosios Lietuvos herbo nebereikia, nes ji jau seniai vyksta. Punktą 4.1 ji pasiūlė perkelti į antrą temą.

D. Urbanavičienė pritarė.

V. Griškevičienė paklausė, kas slypi po terminu „etnoregioninės tapatybės ugdymo centrai“.

D. Urbanavičienė atsakė, kad toks terminas numatytas Kultūros paveldo plane.

L. Sungailienė pritarė, kad iš tiesų tai yra neaiškus terminas, kuris iki šiol yra neišdiskutuotas. Yra žinių, kad Kultūros paveldo planas bus keičiamas ir kai kurių priemonių ruošiamasi atsisakyti. Tad gal neverta labai gilintis į etnoregioninės tapatybės ugdymo centrų terminą, nes šio termino gali ir nelikti arba jis bus dar išskleistas.

V. Griškevičienė pasiūlė 2022 m. suorganizuoti konferenciją savivaldybių politikams dėl etninės kultūros reikšmės ir problemų, kurios kyla savivaldai dėl etninės kultūros politikos įgyvendinimo.

L. Sungailienė pasiūlė eiti į dialogą dėl Bendrojo plano, kuriame labai stinga dėmesio etnografiniams regionams.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad šis dialogas jau yra prasidėjęs, tačiau būtų galima pateikti ir daugiau pasiūlymų.

V. Griškevičienė informavo, kad rugsėjo mėnesį vyko Lietuvos savivaldybių administracijų kultūros padalinių vadovų/specialistų seminaras. Dalyvavo VRM už regionus atsakingo skyriaus vadovė, kuri labai įdėmiai išklausė ir pakvietė į diskusiją dėl regioninės politikos. Visai EKGKT būtų labai naudinga susitikti ir padiskutuoti su VRM atstovais, kurie dabar tiesiogiai kuruoja regionų plėtros planų rengimą. Būtų tikrai didelė nauda, nes būtent šiuo metu ketveriems metams rengiami Regionų plėtros planai.

L. Sungailienė paklausė, ar kalbama apie Lietuvos teritorijos bendrąjį planą „Lietuva 2030“.

V. Jocys pasiūlė dabar nedetalizuoti, o į EKGKT veiklos planą įtraukti bendresnės formuluotės priemonę, kuri apimtų visokius veiksmus dėl etnokultūrinių regionų globos.

P. Kalnius pastebėjo, kad nei Vyriausybė, nei Seimas administracinei regioninei reformai nepritarė, nes yra labai gerai žinoma, jog šio klaidingo žingsnio laukia Maskva.

D. Urbanavičienė pasiūlė 4.5 priemonės formuluotę: diskusijų dėl etnografinių regionų įtraukimo į regioninę politiką surengimas.

D. Urbanavičienė pristatė 5-tos temos „Etninės kultūros ugdymo, studijų ir mokslo plėtra“ priemonės: 5.1. Etninės kultūros ugdymo plėtros integravimo į bendrojo ugdymo programas galimybių tyrimai, išvadų ir siūlymų teikimas ŠMSM (pagal KP plano 1.4.4 uždavinį); 5.2. Lietuvos moksleivių etninės kultūros olimpiados organizavimas ir rezultatų analizė (pagal KP plano 1.4.4 uždavinį kartu su ŠMSM, LMNŠC), seminaro Olimpiados rengėjams organizavimas; 5.3. Etninės kultūros varžytuvių pradinių klasių moksleiviams inicijavimas; 5.4. Kultūros ir kitų specialistų (apimant pedagogus) kompetencijų tobulinimo etninės kultūros srityje bendrųjų gairių parengimas (kartu su ŠMSM pagal KP plano 1.3.6 uždavinį); 5.5. Poreikio sugrąžinti etnologijos ir folkloristikos studijų kryptį į Studijų kryptių sąrašą aktualizavimas valstybiniu lygmeniu; 5.6. Siūlymų dėl Mokslo ir studijų įstatymo tobulinimo siekiant užtikrinti lituanistikos prioritetą teikimas.

L. Sungailienės ir D. Senvaitytė pasiūlė atsisakyti varžytuvių pradinių klasių moksleiviams inicijavimo dėl nepalankios pandeminės situacijos.

V. Griškevičienė pasiūlė įtraukti etninės kultūros specialisto poreikio analizę. Etnografiniame regione daroma apklausa rodo, kad 90 proc. mokyklų trūksta etninės kultūros specialistų/pedagogų.

L. Sungailienė pritarė šiam siūlymui, nes KM dabar tokių duomenų neberenka. Būtų naudinga suburti darbo grupę, kurį išgrynintų klausimyną.

D. Vyčiniene pritarė apklausai, tačiau, jos nuomone, svarbu labai gerai apgalvoti jos formą, nes dažnu atveju tokios apklausos duoda iškreiptą vaizdą.

Kalbant apie priemonę 5.6 D. Vyčiniene priminė G. Kirdienės atliktą tyrimą, kuris atskleidė, jog dabar vartojamas iškreiptas lituanistikos apibrėžimas – užtenka tyrimo pavadinime pavartoti žodį „Lietuva“, ir jau laikoma, kad tai lituanistinis tyrimas. Tai visiškai pakeičia reikalo esmę.

P. Kalnius pritarė, kad dabar vartojamas lituanistikos apibrėžimas yra taisytinais. Jo nuomone, dar 2010 m. Vyriausybė buvo priėmusi nutarimą, kad lituanistiniai tyrimai turi būti prioritetingi, tačiau jis buvo visiškai užmirštas.

V. Griškevičienė atkreipė dėmesį, kad kalbant apie etninės kultūros specialistų poreikį pastebima, kad etninės kultūros specialistų pozicijas/etatus dažnai užima nespecialistai, nes nėra jokio įpareigojimo įgyti atitinkamą išsilavinimą. Ar nereikėtų išsiaiškinti, kokį išsilavinimą ir darbo patirtį turi šiuo metu savivaldybių įstaigose etninės kultūros srityje dirbantys darbuotojai.

D. Urbanavičienė pritarė, kad trūksta etninės kultūros specialisto apibrėžties, kokiomis kompetencijomis jis turi pasižymėti.

V. Tumėnas priminė, kad paveldosaugos sistemoje yra labai griežti apibrėžimai, kas yra paveldosaugos specialistas, kas yra restauratorius. Sukurta tiksli kvalifikacijos, atestacijos sistema, laipsnių įgijimo mechanizmas. Etninėje kultūroje to visiškai nėra ir tikrai reikia kažką daryti, lygiuojantis į paveldosaugos sistemą.

D, Urbanavičienė pristatė 6-os temos „Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimas“ priemonės: 6.1. Siūlymų tobulinti Tautinio paveldo produktų įstatymą ir kitus tautinio paveldo produktų sertifikavimą reglamentuojančius teisės aktus teikimas, dalyvavimas sprendžiant Tautinio paveldo produktų įstatymo įgyvendinimo klausimus; 6.2. Tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos priemonių plano rengimas (pagal KP plano 1.1.1 uždavinį kartu su ŽŪM); 6.3. Siūlymų teikimas dėl informacijos apie tradicinius dirbinius sklaidos didinimo.

V. Tumėnas atkreipė dėmesį, kad į tautinio paveldo klausimą reikėtų pažiūrėti iš ekonominės pusės: reikėtų mąstyti apie rinkodarą, sklaidą. Amatų centrai jau nebegaus paramos iš ES, tad reikia susimąstyti apie juos ne tik kaip apie tapatybės formuotojus, paveldo puoselėtojus, bet ir apie jų rinkodarą. Jis pasiūlė įtraukti papildomą priemonę, kuri būtų nukreipta būtent į tai.

D. Urbanavičienė pasiūlė šį klausimą aptarti atskirai, suformuluojant papildomą priemonę.

J. Vaiškūnas pasiūlė įtraukti punktą dėl škudžių avių įtraukimo į Lietuvos ūkinių gyvūnų genofondo sąrašą.

V. Jocys pasiūlė bendresnę formuluotę, apimančią ir kitas augalų bei gyvūnų veisles.

D. Urbanavičienė pasiūlė formuluotę aptarti atskirai.

D. Urbanavičienė pristatė 7-os temos „Etninė kultūra ir turizmas“ priemonės: 7.1. Atliktas etninės kultūros įtraukties į Kultūros kelius Lietuvoje galimybių tyrimas, parengtos rekomendacijos (pagal KP plano 1.4.5 uždavinį); 7.2. Surengti etninės kultūros integravimo į įvairaus pobūdžio turizmo veiklas seminarai (kartu su LKTA (pagal KP plano 1.4.5 uždavinį); 7.3. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso surengimas (su LKTA ir ŽŪM); 7.4. Rekomendacijų dėl kulinarinio paveldo tradicinėje aplinkoje rengimo inicijavimas (rezervinis darbas).

V. Griškevičienė pastebėjo, kad Kultūros kelių sertifikavimas yra sustabdytas, sertifikuotas yra tik M. K. Čiurlionio kelias.

L. Sungailienė pastebėjo, kad Kultūros keliai yra kelių lygių: tarptautiniai, šalies ir regioniniai. Jų galimybių tyrimas turėtų būti didelės apimties ir reikalaujantis didelių lėšų.

D. Urbanavičienė pasiūlė šiuo metu apibrėžti tik priemonės pavadinimą, o gilesnę analizę palikti vėlesniam laikui.

D. Urbanavičienė pristatė 8-os temos „Nematerialaus etnokultūrinio paveldo globa“ priemonės: 8.1. Nematerialaus kultūros paveldo vertybių, įrašytų į UNESCO reprezentatyvų žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą (nuo 2001 m.) ir į Nematerialaus kultūros vertybių sąvadą (nuo 2017 m.), fundamentinių ir taikomųjų tyrimų (atliktų 2001–2021 m.) sąrašo sudarymas (kartu su LNKC pagal KP plano 1.3.1 uždavinį); 8.2. Sudarytas ir viešinamas užsienyje saugomų lietuvių folkloro garso įrašų ir archyvinių dokumentų fondų sąrašas (kartu su LMTA ir LLTI pagal KP plano 1.3.1 uždavinį); 8.3. Diskusijų dėl nematerialaus kultūros paveldo archyvų teisinės apsaugos

organizavimas ir siūlymų teikimas; 8.4. Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairių projekto parengimas ir teikimas Lietuvos Respublikos Seimui.

9-os temos „Etninės kultūros sklaida viešosiose erdvėse ir žiniasklaidoje“ priemonės: 9.1. Atliktas nematerialaus kultūros paveldo sklaidos žiniasklaidos priemonėse kiekybinis ir kokybinis tyrimas (pagal KP plano 1.4.2 uždavinį); 9.2. Lietuviškos muzikos ir simbolikos sklaidos per tradicines kalendorines šventes viešosiose erdvėse inicijavimas, stebėseną; 9.3. Etninės kultūros sklaida EKGTV svetainėje ir socialiniuose tinkluose; 9.4. Bendradarbiavimas su LRT dėl etninės kultūros sklaidos; 9.5. Bendradarbiavimas su SRTRF dėl paramos etninės kultūros leidiniams ir sklaidos priemonėms.

L. Sungailienė pritarė išvardintiems punktam, tačiau atkreipė dėmesį, kad KM kitais metais taip pat yra numačiusi nematerialaus kultūros paveldo stebėseną – kartu su Lietuvos kultūros taryba vykdys šio paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo būklės bei jos gerinimo galimybių tyrimą. Viešinimo stebėseną taip pat numatyta, tad gali būti, kad EKGTV šio darbo atlikti nebereikės.

D. Urbanavičienė pristatė 10-os temos „Etninės kultūros ir jos puoselėtojų prestižo visuomenėje kėlimas“ priemonės: 10.1. Etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo svarbos visuomenei indekso vertinimo metodikos parengimas (kartu su LNKCC pagal KP plano 1.4.2 uždavinį); 10.2. Siūlymų teikimas dėl Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos teikimo, laureato ir jo darbų viešinimas; 10.3. Siūlymų teikimas dėl premijų skyrimo už etninės kultūros plėtrą. 11-os temos „Lietuvių etninės kultūros globa bei plėtra užsienyje“ priemonės: 11.1. Diskusijos dėl etninės kultūros būklės užsienio lietuvių bendruomenėse vertinimo inicijavimas (bendradarbiaujant su LNKCC, PLB, URM); 11.2. Bendradarbiavimas su lietuvių bendruomenėmis bei organizacijomis užsienyje

N. Balčiūnienė pasiūlė atskiru punktu išskirti bendradarbiavimą su etninių žemių lietuvių bendruomenėmis bei įstaigomis, stebėseną ir konsultavimą.

D. Urbanavičienė pasiūlė tuomet pakeisti ir punktą 11.2, jį skiriant vien išeivijai.

NUTARTA:

1. Pritarti pagal pateiktas pastabas pakoreguotam Tarybos 2022 m. veiklos planui ir perduoti jį naujos kadencijos Tarybai tvirtinti (prisegamas);

2. Parengti raštą Kultūros ministerijai, siūlant įtraukti EKGTV atstovą į Kultūros politikos pagrindų įstatymo rengimo darbo grupę;

3. Suorganizuoti posėdį su VRM Regionų politikos vadovais ir aptarti rengiamų Regionų plėtros planų situaciją bei galimybes teikti siūlymus.

4. SVARSTYTA. Tarybos iniciatyva atliktų tyrimų pateikimas EKGTV svetainėje.

A. Daraškevičienė informavo, kad EKG T svetainėje, pagrindinėje svetainės skyrių eilutėje, atsirado skyrelis „Tyrimai“, kuriame galima rasti visus nuo 2015 metų EKG T iniciatyva atliktus tyrimus, suskirstytus pagal EKG T strategines veiklos kryptis. Kiekvienos temos poskyryje duodama nuoroda į ankstesnių metų tyrimus, skelbiamus senojoje EKG T svetainėje.

NUTARTA. EKG T svetainėje suformuotą skyrių „Tyrimai“ pildyti kasmet.

5. SVARSTYTA. Etnografinio regiono Mokytojo garbės ženklo steigimas.

V. Griškevičienė informavo, kad Mažosios Lietuvos regioninė etninės kultūros globos taryba daug diskutavo pedagogų motyvacijos etninės kultūros srityje klausimu. ML taryba nori įsteigti etnografinio Mažosios Lietuvos regiono Garbės Mokytojo ženklą, kuris būtų teikiamas Mokytojo dieną. Tam reikia paruošti nuostatus, suorganizuoti komisiją. V. Griškevičienė pasiūlė tam iš EKG T skirti lėšų. Ji siūlė Tarybai pritarti, kad toks ženklas būtų įsteigtas ir teikiamas kiekviename etnografiniame regione. Tai būtų didelis paskatinimas ugdymo įstaigų (ne tik mokyklų) pedagogams puoselėti savo regiono etninę kultūrą.

D. Urbanavičienė pasvarstė, gal ženklas galėtų vadintis Etninės kultūros mokytojo garbės ženklu.

V. Griškevičienės nuomone, reikalingas būtent Etnografinio regiono mokytojo garbės ženklas. Jis būtų teikiamas būtent už regiono etninės kultūros, o ne apskritai už etninės kultūros puoselėjimą.

D. Urbanavičienė siūlymui pritarė, o tuo pačiu – pakvietė sudaryti darbo grupę šiam klausimui aptarti plačiau. Į ją įtraukti EKG T regionų bei švietimo įstaigų atstovus.

V. Jocys padėkojo už gražią ML Lietuvos tarybos iniciatyvą. Jis pasiūlė klausimą aptarti kiekvienoje regioninėje taryboje atskirai. Jis pastebėjo, kad kiti regionai turi ir kitų nominacijų. Žemaičiai pagerbia ir kitus kraštui nusipelnčius žmones.

D. Urbanavičienė pasiūlė artimiausiu metu surengti darbo grupės pasitarimą.

N. Balčiūnienė pasiūlė į darbo grupę įtraukti LEKUS pirmininkę R. Čėsniene.

NUTARTA:

1. Į EKG T darbo grupę dėl Etnografinio regiono mokytojo garbės ženklo steigimo įtraukti EKG T regionų ir švietimo atstovus, pakviečiant ir LEKUS pirmininkę R. Čėsniene.

2. Artimiausiu metu surengti darbo grupės pasitarimą.

6. SVARSTYTA. Kreipimasis į LR Prezidentūrą ir LR kultūros ministeriją dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureato diplomo ir ženklo įteikiamo kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis.

Premijos komisijos pirmininkas V. Tumėnas pastebėjo, kad kiekvienais metais iškyla klausimas, ar Nacionalinė J. Basanavičiaus premija bus įteikta kartu su Nacionalinėmis kultūros ir

meno premijomis, nors bendras teikimas nustatytas Premijos nuostatuose. Jo nuomone, EKGK turėtų kreiptis į aukščiausią valdžią su pašymu, kad tai būtų padaryta.

V. Jocy suabejojo, ar reikia tai kasmet daryti.

D. Vyčiniene pritarė abejonei: jei pernai tai jau įvyko, ar reikia vėl prašyti.

N. Balčiūnienė pasiūlė iš pradžių pasiaiškinti, kaip šiomet bus daroma ir tik tada reikalui esant kreiptis.

D. Urbanavičienės nuomone, raštas nepakenktų, kad tvarka būtų įtvirtinta ateičiai.

L. Sungailienė pasiūlė iš pradžių paklausti Kultūros ministerijos specialistės Irenos Kezienės.

V. Tumėno nuomone, gali ilgai nepaaiškėti.

D. Urbanavičienė pritarė, kad kol kas dar gali būti tiesiog neaišku, kaip bus daroma ir tam reikia iš anksto ruošti.

V. Tumėnas paragino visus Tarybos narius, jei jie turi įtakos žiniasklaidoje, pasakinti žurnalistus plačiau pristatyti Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureatus.

D. Vyčiniene priminė, kad pernai ir anksčiau Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureatams buvo skiriama mažai dėmesio. Ji paklausė, ar yra suderinta, kad apie Basanavičiaus premijos laureatą LRT būtų padarytas toks pat siužetas kaip ir apie Nacionalinių kultūros ir meno premijų laureatus.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad kol kas LRT jokių reportažų nematė.

N. Balčiūnienės teigimu, buvo dėmesio pakankamai.

D. Urbanavičienės nuomone, dėmesio Basanavičiaus premijos laureatui yra žymiai mažiau negu kitų Nacionalinių premijų laureatams. Tad raštas LRT dėl J. Basanavičiaus premijos laureato pristatymo yra būtinas.

L. Sungailienė paklausė, ar pernai raštas turėjo kažkokios įtakos.

J. Rudzinskas pastebėjo, kad pernai buvo pandemine situacija, tad didelio žiniasklaidos domėjimosi nebuvo. Tačiau, jo nuomone, raštas nepakenktų.

J. Vaiškūnas paklausė, ar nacionaliniam transliuotojui priklauso viešinti nacionalinių premijų laureatus pagal kokius nors teisinius aktus. Jeigu taip, tai EKGK raštas turi prasmę. Tačiau kalbant apie kitą žiniasklaidą, kuriai tikrai jokiais raštais nieko nurodyti negalima, reikia veikti kitais būdais. Suinteresuotos organizacijos, premijos įteikėjai ir t.t. turi organizuoti pranešimus apie premijos laureatą. Žiniasklaida tokiu būdu tiesiog atranda tą žmogų ir mielai jį pristato. Jis pagyrė, kad EKGK per paskutinius metus viešinimo srityje gerokai pasistūmėjo į priekį: pranešimai atkeliauja nuolat. Tokiu būdu galima veikti ir šį kartą. LLBM irgi galėtų tokių pranešimų padaryti daugiau arba netgi patys pafilmuoti pokalbį su J.E. Morkūnu. Galima pasinaudoti ir „podkastų“ teikiamomis galimybėmis (pavyzydys – puikūs LNKC „podkastai“).

L. Sungailienė pasidalino LNKC patirtimi: išplatinus pranešimus apie į Nematerialaus kultūros paveldo vertybių savadą įtrauktas vertybes, žiniasklaidos atstovams papildomai pateikiami kontaktai žmonių, su kuriais galima pabendrauti apie kiekvieną vertybę. Tai tikrai padeda integruoti tas žinutes į įvairias laidas. Tokie būdai galėtų suveikti ir šiuo atveju.

NUTARTA:

1. Išsiaiškinti Kultūros ministerijos planuos ir pagal poreikį kreiptis į LR Prezidentūrą ir Kultūros ministeriją dėl Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureato diplomo ir ženklo įteikiamo kartu su Nacionalinėmis kultūros ir meno premijomis.

2. Parengi raštą LRT, kviečiant viešinti informaciją apie 2021 metų Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureatą.

3. Ieškoti kitų būdų viešinti informaciją apie Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos laureatą.

7. SVARSTYTA. Lietuvos etnografinių regionų žemėlapių rengimas spaudai.

D. Urbanavičienė informavo, kad EKG T šiomet turi galimybę finansuoti 2003 m. sukurto Lietuvos etnografinių regionų žemėlapių tobulinimui ir parengimui spaudai, šie darbai jau vyksta. Tobulinant buvo pažymėtos ne tik seniūnijų, bet ir savivaldybių ribos, patikslintas seniūnijų sąrašas, išskirti didmiesčiai, paryškinti seniūnijų centrų pavadinimai ir t.t. Ji informavo, kad laisvoje žemėlapių šoninėje kraštinėje iš pradžių galvota skelbti regionų heraldiką, tačiau tos minties atsisakyta, nes daugumos regionų heraldika dar nepatvirtinta, gali keistis. Kilo mintis vietoj to patalpinti lakonišką informaciją apie regionus ir regionų centrų herbus. D. Urbanavičienė pagarsino siūlomą tekstą.

J. Šorys pastebėjo, kad būtų gerai paminėti, kokios gentys gyveno dabartinėse etnografinių regionų teritorijose.

D. Urbanavičienė pasakė, kad informacija žemėlapių paraštėje gali būti tik labai glausta, tačiau po bus nuoroda į EKG T svetainę, kur pateikiama platesnė informacija apie etnografinius regionus ir jų ištakas.

V. Tumėnas pasiūlė aprašant Mažosios Lietuvos regioną priminti ir seną pavadinimą Prūsa.

D. Urbanavičienė suabejojo, nes Prūsos pavadinimas šiandieninėje visuomenėje nėra akcentuojamas. Reikėtų dėl to atsiklausti Mažosios Lietuvos tarybos nuomonės.

D. Urbanavičienė paklausė Tarybos nuomonės dėl žemėlapių paraštės, kokį sprendimą pasirenkame dėl informacijos pateikimo: 1) ar aprašyti regionų heraldiką (kuri dar nepatvirtinta); 2) aprašyti regionų centrus ir pateikti jų herbus; 3) ar pateikti lakonišką žemėlapių sudarymo principų, etnografinių regionų bei jų centrų aprašymą ir regionų centrų herbus?

N. Balčiūnienė, V. Tumėnas pareiškė, kad geriausias trečias variantas.

V. Tumėnas suabejojo, ar verta išskirti iš etnografinių regionų didmiesčius.

A. Daraškevičienė priminė, kad žemėlapiu autorius yra dr. Žilvytis Šaknys ir reikėtų laikytis jo nuomonės dėl didmiesčių atskyrimo.

V. Jazerskas pritarė trečiam variantui, bet pastebėjo, kad maketuojant negalima herbo pakišti po tekstu.

A. Daraškevičienė pažadėjo šį siūlymą perduoti maketuotojams.

J. Šorio nuomone, kiekviename regione yra po kelis centrus, dėl kurių visuomenė diskutuoja. Jo nuomone, reikėtų pažymėti visus.

A. Daraškevičienė priminė, kad Ž. Šaknys siūlo išskirti tik po vieną simbolinę regiono sostinę, kadangi žemėlapiu autorystė priklauso jam, šiuo atveju verta remtis jo nuomone.

J. Vaiškūnas pasiūlė žemėlapyje būtinai nurodyti EKGK kontaktus, tuomet žemėlapis būtų kaip EKGK vizitinė kortelė.

D. Urbanavičienė pritarė.

V. Griškevičienė pasiūlė žemėlapiuose įdėti QR kodus – tai būtų šiuolaikiška ir informatyvu. Tarybos nariai tam pritarė.

V. Tumėnas pasiūlė, kad žodžiai „Suvalkija“ ir „Sūduva“ būtų išskirti į dvi eilutes – estetiniu požiūriu būtų geriau.

D. Urbanavičienė pasiūlė V. Tumėną įtraukti į žemėlapiu darbo grupę.

NUTARTA:

1. Lietuvos etnografinių regionų žemėlapiu parašėje pateikti trumpus žemėlapiu sudarymo principų ir etnografinių regionų bei jų centrų apibūdinimus, pateikti centrų herbus.

2. Išsiaiškinti su rengėjais, koku formatu QR kodus galima įtraukti į žemėlapiu.

8. SVARSTYTA. Vienkartinės pareiginės algos dydžio priemokos EKGK pirmininkei skyrimas.

J. Rudzinskas pasiūlė skirti EKGK pirmininkei Daliai Urbanavičienei vienkartinę pareiginės algos dydžio priemoką už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis.

P. Kalnius pasiūlė sumą padalinti administracijos darbuotojams.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad administracijos darbuotojams už papildomus darbus yra skiriami priedai kiekvieną ketvirtį pirmininkei įsakymu.

J. Rudzinskas paaiškino, kad pagal teisinę tvarką administracijos darbuotojams priedus gali skirti pirmininke savo įsakymu, o sau ji priedo skirti negali. Todėl kartą metuose ir yra teikiamas toks siūlymas.

A. Daraškevičienė pritarė Jono Rudzinsko siūlymui.

J. Rudzinskas, N. Balčiūnienė, Z. Mackevičienė atkreipė dėmesį, kad pirmininkė tikrai dirba daug viršvalandžių, tad dėl premijos skyrimo neverta net diskutuoti.

P. Kalnius pasiliko prie savo nuomonės.

N. Balčiūnienė pasiūlė fiksuoti, kad visi pritaria, išskyrus P. Kalnių.

NUTARTA. Skirti pirmininkei vienkartinę pareiginės algos dydžio priemoną už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis pagal LR valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo 6 str.

D. Urbanavičienė padėkojo visiems Tarybos nariams už darbą per visą kadenciją. Ji pasidžiaugė pavaduotojo Jono Rudzinsko didele pagalba.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė